

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ
 - 7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามประเภทของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ของสถานศึกษาแต่ละประเภทแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2,359 คน จากจำนวน 182 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 328 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูตามหลักการบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของครูในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ
การบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการ โรงเรียนเก็บข้อมูลในการวิจัยจากครูใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามการวิจัยพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์
เก็บข้อมูลในการวิจัยไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด แล้วให้โรงเรียนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยทาง ไปรษณีย์/ฝากผู้บริหาร
โรงเรียนส่งคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และผู้วิจัยตามเก็บด้วยตนเอง
บางส่วน

3. ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามกลับคืน มาจัดกระทำโดยการพิจารณา
ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยในการตอบและคัดเลือกแบบสอบถามชุดที่มีความสมบูรณ์ไว้
4. นำแบบสอบถามที่คัดไว้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์
ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน และรวบรวมทุกด้าน โดยใช้ t-test (Independent)

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามประเภทของโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน และรวบรวมทุกด้าน โดยใช้ F-test (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 89.02 เป็นครูและส่วนน้อยคือ ร้อยละ 10.98 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 48.78 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 30.18 และโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 21.04

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนอีก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านบริหารงานบุคคล

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยเรียงลำดับคำร้องยะจากมากไปหาน้อย ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงาน ควรมีการลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนลงให้มาก และควรมีการประชุมแจ้งความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้รับทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

5.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรชี้แจงรายละเอียดของการใช้จ่ายงบประมาณให้กับบุคลากรทราบอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบ

5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาความดีความชอบของครูในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือพิจารณาวางตัวบุคคลเพื่อรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

5.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรสนับสนุนงบประมาณในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ควรมีการมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างทั่วถึงตามความสามารถและความถนัด และควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สร้างทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทุกครั้ง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น และผลจากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาได้นำหลักการบริหารแนวใหม่เข้ามาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะได้ยึดหลักธรรมาภิบาลที่ให้โอกาสทุกภาคส่วนสามารถเข้าตรวจสอบและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทุกด้านได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกียรติพงษ์ คำไทย (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครู ในโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูในโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 22-23) ซึ่งระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การนั้นเป็นแนวความคิดแผนใหม่ที่มุ่งให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์การที่ตนปฏิบัติงานอยู่ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานสำเร็จ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกอาจมีส่วนร่วมในการในการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง และยังช่วยกระตุ้นให้สนับสนุนเป้าหมายของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ขององค์การ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนอีก 1 ด้าน คือ ด้านบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าน้อยกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานบุคคลเป็นงานเกี่ยวกับการวางแผนด้านบุคลากรในโรงเรียนครูในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลักเกี่ยวกับงานวิชาการจึงมีโอกาสนี้จะมีส่วนร่วมในงานด้านนี้น้อย ส่วนด้านบริหารวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าการบริหารด้านอื่น ซึ่งอาจเนื่องมาจากนโยบายหลักของ

การบริหารจัดการในสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนางานด้านวิชาการเป็นอันดับแรก ฉะนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักในการบริหารสถานศึกษา เพื่อสนองนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง นอกจากนี้โรงเรียนต้องเตรียมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและจากองค์กรภายนอก (สมศ.) ดังนั้นโรงเรียนจะบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้นงานหลักก็คืองานวิชาการ โรงเรียนที่จะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ จากเหตุผลดังกล่าว ครูผู้สอนทุกคนในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานวิชาการ โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมประชุมรับทราบนโยบายร่วมวางแผน รับมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานและต้องดำเนินงานตลอดปีการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารต้องมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน การบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากกว่างานด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของลัดดา ผลวัฒน์ (2544 : 84-86) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารจะต้องให้บุคลากร ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจต่อการบริหารการศึกษา และที่สำคัญคือคุณสมบัติคุณลักษณะของผู้บริหารจะเป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จได้โดยเฉพาะความตระหนักในบทบาทหน้าที่ เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของกันและกันและโรงเรียนต้องสร้างความเข้มแข็งในด้านวิชาการก่อนเป็นอันดับแรก และเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทัศน์ จอกสถิต (2550 : 81-85) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป และด้านบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพินิจ ชง โสม (2550 : 73-83) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมคิดเป็น ร้อยละ 77.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลมีครูที่มีส่วนร่วมจำนวนน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมพล หนองเรือ (2546 : ค) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุเชษฐ บุญณเวส (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาค ผลการศึกษา พบว่า ครู มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและในแต่ละฝ่ายงานอยู่ในระดับน้อย ครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้าน การบริหารทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารวิชาการถือเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการจัดการศึกษาด้วยกัน รวมทั้งนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน ทำให้ร่วมดำเนินการอย่างใกล้ชิด ประกอบกับมีความตื่นตัวในการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะทั้งผู้บริหารและครู จึงเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา และมีการประสานร่วมมือกันเป็นอย่างดี

มีผลทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียน
มัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งอาจเนื่องมาจากบริบทและจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา
แต่ละประเภทมีจำนวนแตกต่างกัน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก
จึงมีบุคลากรน้อย ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา
มากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของอำนาจ นาไชย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจของครูอาจารย์ในงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครพนม พบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
ของครูอาจารย์โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีจำนวนแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิดาวรรณ นาคเสน
(2542 : 123-124) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการในการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูที่อยู่
ในโรงเรียนขนาดต่างกันต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็กต้องการมีส่วนร่วมใน
การบริหารโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และ
โรงเรียนขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรเปิด โอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน ควรมีการลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน
การสอนลงให้มาก-และควรมีการประชุมแจ้งความเคลื่อนไหวทางกรศึกษาให้กับบุคลากรใน
สถานศึกษาให้ได้รับทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน สำหรับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์
ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารวิชาการ ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริม

ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการพัฒนาวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรชี้แจงรายละเอียดของการใช้จ่ายงบประมาณให้กับบุคลากรทราบอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบ สำหรับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณ ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาความดีความชอบของครูในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเพื่อรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล สำหรับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร การจัดทำรอบภาระงานของข้าราชการครู การกำหนดตำแหน่งและวางแผนอัตรากำลังคน

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรสนับสนุนงบประมาณในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ควรมีการมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างทั่วถึงตามความสามารถและความถนัด และควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สร้างทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทุกครั้ง สำหรับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารทั่วไป ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผนออกแบบโครงสร้างภารกิจของส่วนราชการภายในสถานศึกษา การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การวางแผนวิเคราะห์และออกแบบระบบงานธุรการของสถานศึกษา และการกำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น กรรมการสถานศึกษา องค์กรในชุมชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครองนักเรียน พระ เป็นต้น

2.2 ควรทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ละเอียดยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานบุคคล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY